

Dokument-id i Barium
24177

Dokumentserie
skas/med

Giltigt t.o.m.
2023-01-08

Version
9

Innehållsansvarig: Susanne Johansson, Smittskyddssjuksköt, Smittskydd Västra Götaland Skövde (susca7); Therese Mård, Hygiensjuksköterska, Vårdhygien (thete)

Granskad av: Annette Trengre Jarlshammar, Chefläkare, Patientsäkerhetsfunktion (anntr2)

Godkänd av: Christer Printz, Chefläkare, Patientsäkerhetsfunktion (chrpr)

Publicerad för: Skaraborgs Sjukhus

Revideringar i denna version

Revideringsdatum: 20201210. När det finns risk för stänk av kroppsvätskor och utsöndringar mot ansiktet har heltäckande visir tidigare rekommenderats. Nu kan det kombineras med ett vätsketätt munskydd om det heltäckande visiret inte täcker näsa och mun.

Bakgrund, syfte och mål

Syftet med denna rutin är att förhindra smittspridning och vårdrelaterade infektioner. Basala hygienrutiner ska tillämpas av alla som deltar i patientnära och vårdrelaterat arbete. Detta oberoende av känd smitta eller inte.

Patientnära arbete innebär arbete när patient undersöks, behandlas eller vårdas. Vårdrelaterat arbete innebär arbete med produkter eller utrustning som ska eller har använts i samband med vård, till exempel hantering av rent gods, städning, arbete i läkemedelsrum, desinfektionsrum eller avdelningskök.

Arbetsbeskrivning

Förutsättningar för att tillämpa basala hygienrutiner:

- Material och utrustning som ingår i basala hygienrutiner ska finnas lätt tillgängligt och nära arbetsområdet.
- Händer och underarmar ska vara fria från armbandsur och smycken samt bandage, stödskenor eller motsvarande.
- Naglar ska vara korta, fria från nagellack och konstgjorda material etc.
- Händer och underarmar ska ha hel hud eftersom skadad hud kan utgöra ett hinder för fullgod desinfektion.
- Arbetskläder ska vara kortärmade i patientnära och vårdrelaterat arbete.
- Långt hår och skägg ska vara uppsatt, huvudduk/slöja ska vara kort eller instoppad under arbetskläderna.

Halsband, örhängen eller smycken i piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet eller förhindrar användning av andningsskydd. Piercing utgör ingen påvisad smittorisk om piercinghålet är läkt och utan infektion.

Handdesinfektion

Kontaktsmitta via händerna är den vanligaste smittvägen.

- Desinfektera händerna med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel omedelbart
 - före och efter patientnära vårdmoment
 - före rent och efter orent vårdrelaterat arbete
 - före och efter användning av handskar
 - efter handtvätt, tänk på att händerna måste vara torra före

handdesinfektion

- Gör så här:
 - ta rikligt med handsprit (2-4 ml)
 - gnid in händer och underarmar, glöm inte fingertoppar och tumgrepp
 - fortsätt att gnida in handspriten tills händerna är torra, då har full effekt uppnåtts

Handtvätt

Handtvätt med flytande tvål och vatten, efterföljt av noggrann avtorkning på engångspappersduk, ska utföras före handdesinfektion

- när händerna är eller kan antas vara smutsiga
- efter vård av patient som kräks eller har diarré
- vid vård av patient med specifika smittor enligt rutin, till exempel virusgastroenterit eller Clostridium difficile

Skyddsutrustning

Skyddshandskar:

- Ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material, för att minska bördan av mikroorganismer på händerna så att handdesinfektionen blir effektiv.
- Ska bytas mellan varje patient och även mellan olika vårdmoment hos samma patient. Växla inte mellan smutsigt och rent arbete med handskar på händerna. Tänk på att handskar blir förorenade vid vårdarbete och sprider mikroorganismer på samma sätt som en smutsig hand.
- Är för engångsbruk och kastas direkt efter användning.
- Utför alltid handdesinfektion efter handskanvändning eftersom händerna blir förorenade när handskarna tas av.

Plastförkläde ska användas:

- För att skydda arbetskläder vid risk för kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material, exempelvis vid nära omvårdnadsarbete.
- Vid hantering av förorenade föremål.
- Som engångsförkläde och ska bytas mellan varje patient.
- När det finns risk för stänk av kroppsvätskor och utsöndringar mot ansiktet:

-Heltäckande visir, vid behov kombinerat med vätskeavvisande munskydd eller skyddsglasögon och vätsketätt munskydd.

- Vid misstänkt eller känd luftburen smitta:

-Andningsskydd (FFP3- klassat andningsskydd IIR med övertäckt ventil) ska användas.

Arbetskläder

- Arbetskläder avser alla synliga plagg förutom skor och strumpor. All personal som arbetar i patientnära eller vårdrelaterat arbete skall bära arbetskläder som tillhandahålls av arbetsgivaren.
- Ska ha korta ärmar som slutar ovanför armbågen för att möjliggöra en korrekt handdesinfektion, men även för att minska risken för smittspridning via kläder.
- Ska bytas dagligen och om de blir förorenade.
- Får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock bäras vid färd mellan dessa.
- Personal som inte direkt deltar i det patientnära vårdarbetet men som större delen av dagen vistas i lokaler för patientvård kan i vissa fall, beroende av arbetsuppgift, behöva bära arbetskläder. Närmaste chef avgör detta.
- Arbetskläderna ska tvättas i kontrollerad process på tvätteriet i Alingsås.

Punktdesinfektion

Punktdesinfektion innebär att ytor och föremål smittrenas med ytdesinfektionsmedel vid förorening av kroppsvätskor eller annat biologiskt material (till exempel hudflagor).

- Punktdesinfektion ska utföras direkt efter förorening av kroppsvätskor.
- Den personal som upptäcker förorening ansvarar för att punktdesinfektion utförs.
- På vårdenheter har vårdpersonalen huvudansvar för punktdesinfektion, även i gemensamma utrymmen och på patienttoaletter.
- Städning utförs som vanligt av städpersonal förutsatt att punktdesinfektion är utförd enligt rutin.

Gör så här:

- För samtliga produkter, följ leverantörens anvisning.
- Använd Incidin® Oxyfoam S vid kräkning/diarré av okänd orsak, Clostridium difficile och vinterkräksjuka.
- Vid mindre mängd förorening som kan torkas upp med en engångsduk/tvättlapp används alkoholbaserat desinfektionsmedel med rengörande effekt (tensid).
- Vid större mängd förorening används VirKon® 1 %.
- Ta rikligt med desinfektionsmedel på en engångsduk/tvättlapp och bearbeta den förorenade ytan – den mekaniska bearbetningen är avgörande för att uppnå ett fullgott resultat.

Arbetsgivarens ansvar

- Ansvar för att dessa hygienrutiner är möjliga att följa åvilar enligt arbetsmiljölagen arbetsledningen på alla nivåer.
- Arbetsgivaren ansvarar för att tillhandahålla arbetskläder, skyddsutrustning och material som möjliggör tillämpning av basala hygienrutiner.
- Verksamhetschef eller motsvarande ansvarar för att förutsättningar för basala hygienrutiner finns och att dessa rutiner är kända och följs av alla medarbetare.

Dokument-id i Barium
24177

Dokumentserie
skas/med

Giltigt t.o.m.
2023-01-08

Version
9

Den anställdes ansvar

- Den anställda är enligt arbetsmiljölagen skyldig att följa gällande föreskrifter samt använda den personliga skyddsutrustning som krävs.

Avsteg från rutin rapporteras i MedControl Pro eller befintligt avvikelshanteringssystem.

Käll- och litteraturförteckning

[Basal hygien i vård och omsorg](#). Socialstyrelsens föfattningssamling SOSFS 2015:10

[Basala hygienrutiner och klädregler](#). Vårdhandboken

[Mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet](#). Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2005:1

[Att förebygga vårdrelaterade infektioner i vården](#). Ett kunskapsunderlag. Utgiven av Socialstyrelsen 2006 (art nr 2006-123-12)